

Plan och budget 2024

Kollektivtrafiknämnden

Innehållsförteckning

Att ta ansvar i en svår tid.....	3
Uppgifter.....	4
Planeringsförutsättningar	5
Målområden, nyckeltal och uppdrag.....	6
Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen.....	7
Politisk viljeinriktning	7
Långsiktiga nyckeltal.....	7
Uppdrag	7
Ändamålsenlig kompetens för effektivt stöd till verksamhet och utveckling	8
Uppdrag	8
Ledning, styrning och uppföljning av beslut och verksamhet.....	9
Uppdrag	9
Finansiella mål	9
Budgetram och investeringsplan	10
Budgetramar	10
Beslutade och planerade investeringar för kollektivtrafiknämnden	12
Uppföljning, uppsiktsplikt och internkontroll	13
Uppföljning	13
Intern kontroll	13
Sammanträdesplanering kollektivtrafiknämnden 2024	13

Att ta ansvar i en svår tid

Kollektivtrafiken i vårt län baseras på trafikavtal som sträcker sig över flera år och som påverkas kraftigt av orsaker såsom stigande bränslekostnader, inflation och räntehöjningar. Det begränsar våra möjligheter att påverka de snabbt ökande kostnaderna som omvärlden medför. Det är däremot inte en situation unik för vår region. Det är en verklighet som kollektivtrafiken i hela landet står inför. Dessa utmaningar är dock inte ett skäl till passivitet, tvärtom så kräver det att vi tar tag i problemen i tid.

Kollektivtrafiken är mer än en ekonomisk angelägenhet. Den är avgörande för en växande region med en sammankopplad stad och landsbygd. Den skapar meningsfulla fritidsmöjligheter, främjar regional utveckling och är ett viktigt verktyg för att uppnå våra regionala klimat- och miljömål.

För att inte riskera en nedåtgående trend i resande och därmed intäkter, krävs mod och framtidstro. Vi ska fokusera på att säkra intäkter och samtidigt utveckla attraktiva kollektivtrafiklösningar som upplevs trygga och tillgängliga, för att framåt öka intäkterna.

År 2024 kommer att bli ett händelserikt och intensivt år. Med de utmaningar som kollektivtrafiken står inför behöver det också vara det, inte enbart för dess omedelbara fördelar, utan även för de långsiktiga vinsterna för regionens invånare och vår planet. Det kommer att vara av särskild vikt att beslut noga övervägs för att hålla kursen och säkerställa verksamhetens långsiktighet.

Jenny Sellsve (S)
Kollektivtrafiknämndens ordförande

Uppgifter

- De uppgifter som regionfullmäktige har gett kollektivtrafiknämnden finns beskrivna i nämndens reglemente (RS/452/2022).
- Kollektivtrafiknämnden ska fullgöra regionens uppgift som regional kollektivtrafikmyndighet enligt Lag (2010:1065) om kollektivtrafik
- Kollektivtrafiknämnden ska bevaka och tillvaratar regionens intressen vid bolags- och föreningsstämmor i Norrtåg AB, Samtrafiken AB, AB Transitio och Svensk kollektivtrafik.
- Kollektivtrafiknämnden ska samverka med kommuner och olika aktörer i länet och i andra regioner inom sitt verksamhetsområde.
- Utöver detta ska nämnden arbeta med ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet inom ramen för sina uppgifter och mandat. Verksamheten ska genomsyras av jämlikhet, jämställdhet och vara fri från diskriminering.
- Nämnden ska i övrigt också fullgöra de uppdrag som fullmäktige har lämnat över till kollektivtrafiknämnden.

Planeringsförutsättningar

- En stor osäkerhetsfaktor är vilka konsekvenser som osäkerheten i omvärlden och framtida samhällsutveckling kan komma att få på exempelvis bränslepriser och räntekomponenter och därmed risken för kostnadspåverkan i upphandlade trafikavtal.
- I Regionplan med budget 2024-2026 är det beslutat om budgetramar för kommande tre år. Ingen uppräknig är planerad för 2025 och 2026 och insatser för att öka resande och intäkter behöver därmed prioriteras.
- I Ragunda, Åre och Östersund ska nya avtal implementeras vilket bland annat innebär att trafiken ska planeras och marknadsföras.
- Nytt biljett- och betalssystem ska implementeras och hemsidan inklusive reseplanerare är under utveckling.

Målområden, nyckeltal och uppdrag

Region Jämtland Härjedalens kärnverksamhet samt stödverksamhet och ledningsprocesser utgör egna målområden. Målområdena utgör grunden för verksamhetens planering och uppföljning, både på kort och lång sikt. God ekonomisk hushållning ska råda i hela organisationen och är en central del i styrningen.

Regionfullmäktige beslutar i Regionplan och budget om ett övergripande mål med tillhörande politisk viljeinriktning för varje målområde. I regionplanen finns också långsiktiga nyckeltal att följa över tid, uppdrag för kommande år till styrelsen och nämnderna samt planperiodens finansiella mål.

Övergripande mål i Regionplan 2024–2026

- God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen (Hälso- och sjukvård)
- God och tillgänglig tandvård i hela Jämtland Härjedalen (Tandvård)
- Utvecklingskraft i hela Jämtland Härjedalen (Regionalt utvecklingsansvar)
- Tillgängligt kulturutbud i hela Jämtland Härjedalen (Kultur)
- Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen (Kollektivtrafik)
- Folkhögskolor med hög kvalitet (Folkhögskolor)
- Ändamålsenlig kompetens för effektivt stöd till verksamhet och utveckling. (Stödverksamhet)
- Ledning, styrning och uppföljning av beslut och verksamhet. (Ledningsprocesser)

Kollektivtrafiknämndens plan visar vad nämnden ska arbeta med under året för att bidra till att de övergripande målen kan verkställas och tilldelad ekonomisk ram hålls. För att förtydliga de övergripande prioriteringarna inom dessa målområden återges de politiska viljeinriktningarna från regionplanen. Utöver de uppdrag och nyckeltal som kommer från regionplanen har nämnden också lagt till egna nyckeltal och uppdrag.

Planen utgör underlag till de prioriteringar, i form av aktiviteter, verksamheten behöver arbeta med för att nå resultat i enlighet med de övergripande målen och hålla sig inom fastställd budget. Kollektivtrafiknämnden ska utifrån denna plan också utarbeta en internkontrollplan med åtgärder som är anpassade till riskanalyser och prioriteringar för verksamheten.

Uppföljningen av nämndens plan är en del av den koncerngemensamma uppföljningen och ska återrapporteras till den kollektivtrafiknämnden och regionfullmäktige. Nyckeltalen ska om möjligt mäta könsfördelning.

Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen

Politisk viljeinriktning

Kollektivtrafikens tillgänglighet är grundläggande för många människors sociala inkludering och tillgång till deltagande i samhället och bidrar därmed till förbättrad folkhälsa.

Kollektivtrafik i form av bussar och tåg inom länet och över länsgränser är ett verktyg för att möjliggöra arbetspendling, studier och fritidsaktiviteter, men även att fler kommer till länet och besöker oss. Kollektivtrafik spelar en viktig roll i att bidra till att uppfylla länets miljö- och klimatmål. Tillsammans med kommunernas samhällsplanering och andra intressenter skapas förutsättningar att utveckla kollektivtrafiken utifrån de olika behov och utmaningar som finns i olika delar av länet. Människors beteenden förändras i takt med den snabba teknikutvecklingen. Det ställer krav på kollektivtrafiken att finna anpassningar som passar både dagens och framtidens resenärer. Samtidigt har världsläget med ökad inflation och ökade drivmedelskostnader en stor påverkan på kollektivtrafikens ekonomi. Det gäller att hitta rätt balans mellan att öka utbudet och därmed kostnaderna och samtidigt öka antalet resor och intäkter. Marknadsföring, omvärldsbevakning och framtagandet av prognoser är viktigt i detta arbete.

Långsiktiga nyckeltal

Långsiktiga nyckeltal	Beslutad av
Andel av busstrafiken (fordonskm) som drivs med förnybart drivmedel	1. Regionfullmäktige
Antal resor med regionbuss och tåg.	1. Regionfullmäktige
Antal resor med stadstrafiken i Östersund.	1. Regionfullmäktige
Självfinansieringsgrad	1. Regionfullmäktige
Hälsöfrämjandeindex	2. Kollektivtrafiknämnden
Kollektivtrafikens marknadsandel totalt i länet	2. Kollektivtrafiknämnden
Nöjdhet med senaste färdtjänstresa	2. Kollektivtrafiknämnden
Nöjdhet med senaste resa	2. Kollektivtrafiknämnden

Självfinansieringsgrad avser Allmän kollektivtrafik med buss

Uppdrag

Uppdrag	Beslutad av
Utveckla arbetet med att säkra kollektivtrafikens intäkter.	1. Regionfullmäktige
Genomföra insatser för att förbättra resenärernas upplevelse av trygghet	2. Kollektivtrafiknämnden

Ändamålsenlig kompetens för effektivt stöd till verksamhet och utveckling

Uppdrag

Uppdrag	Beslutad av
Tillse att samers delaktighet och inflytande i enlighet med lagen om konsultation om frågor som rör det samiska folket efterlevs. (RS+nämnder)	1. Regionfullmäktige
Verka för att samers rättigheter är kända och implementeras. (RS+nämnder)	1. Regionfullmäktige

Ledning, styrning och uppföljning av beslut och verksamhet

Uppdrag

Uppdrag	Beslutad av
Kravställa att samtliga beslut (politiska och/eller i tjänstemannaledning) som innebär en ökad kostnad ska beskriva hur kostnaden ska inrymmas inom budgetram. (RS+Nämnder)	1. Regionfullmäktige
Minska miljö- och klimatpåverkan (RS+Nämnder)	1. Regionfullmäktige
Sträva efter och bidra till att Region Jämtland Härjedalen redovisar ett resultat bättre än budgeterat resultat. (RS+Nämnder)	1. Regionfullmäktige
Väva in effektiviseringar som en naturlig del i planerings-, budget- och uppföljningsarbetet. Samt upprätta åtgärdsplaner och arbeta enligt Långsiktig plan för en ekonomi i balans. (RS+Nämnder)	1. Regionfullmäktige

Finansiella mål

Finansiella mål	Beslutad av	Målvärde
Bruttokostnadsutveckling (för nämnd/styrelse)	1. Regionfullmäktige	0,3%
Leverantörstrohet (för nämnd/styrelse)	1. Regionfullmäktige	95%

Budgettram och investeringsplan

Budgettramar

Långsiktig plan för ekonomi i balans

Det krav som ställs på vilket utbud som ska levereras behöver i en tid av ekonomiska osäkerheter vägas mot vad som måste upprätthållas och på vilken ambitionsnivå utvecklingen kan läggas. God ekonomisk hushållning innebär att finansiella mål uppnås samt att verksamhet bedrivs utifrån en långsiktighet och med kvalitet i fokus. Varje ny verksamhet, anställning, aktivitet eller dylikt ska noga övervägas. De alternativ som finns för att finansiera nytillkomna behov är att öka externa intäkter eller genomföra omprioriteringar inom befintlig verksamhet. En medvetenhet om att hushålla med befintliga resurser ska råda i hela organisationen och verksamheterna ska bedrivas ändamålsenligt.

Kollektivtrafiknämnden lägger sitt fokus på att genomföra olika åtgärder med syfte att öka resande och intäkter för att nå en långsiktig ekonomi i balans. För trafikknaster (upphandlad trafik) är avtalsenliga indexregleringar en post som ligger utanför nämndens påverkansområde och utifrån kraftigt ökade drivmedelspriser och ränteläge föreligger en hög ingångsnivå med stor osäkerhet kring fortsatt utveckling. Under 2023 har utvecklingen fram till hösten stagnerat något men det osäkra världsläget och dess inflationseffekter och påverkan vid beslut kring styrränta är orosmoment. Övrig påverkan av trafikknaster måste hanteras långsiktigt vid upphandlingar eller i viss mån vad som kan justeras i trafikvolym inför framläggande av ny tabellperiod. Denna bild är komplex och involverar utöver linjetrafik även skoltrafik och färdtjänst. Eventuell förändring behöver ses i en helhet där kostnadseffektiva trafikflöden sätts i relation till hur det bedöms påverka det totala resandet och därmed intäktbasen. Ägarstyrning är viktig för den del av budget som avser verksamhetsbidrag till delägda bolaget Norrtåg.

De åtgärder som beskrivs nedan är påbörjade och den bedömda effekten för år 2024 är inkluderad i den budget som kollektivtrafiknämnden redovisar. Ekonomisk effekt utifrån bedömd ackumulerad påverkan jämfört mot år 2023.

Åtgärdsplan för ekonomi i balans

Planerad åtgärd (typ/benämning)	Kort beskrivning av åtgärd	Konsekvensbeskrivning	Ekonomisk effekt (mkr)		
			2024	2025	2026
Attraktiva resor. Översyn av biljetter och priser. Marknadskampanjer.	Ny zonindelning som gör det billigare att resa längre sträckor än idag. Kampanjer för genomslag.	Förväntas medföra ökat resande	-1	+1	+3
Säkerställa intäkter för faktiskt resande	Genomföra biljettkontroller samt tillse att biljettmaskiner har fungerande nätverk för att genomföra biljettköp ombord.	Inledande kostnad för genomförande av åtgärder men bedöms understiga intäktsökningen.	+0,5	+0,8	+1,0
Nytt biljett- och betalsystem	Byte av appleverantör	Lägre förvaltningskostnad	+0,5	+0,5	+0,5
Nytt trafikavtal med stadsbussar	Avtalet startar upp juni 2024 och ger 25% ökad trafik jämfört med befintligt avtal.	Förväntas medföra ökat resande.	+1,5	+4,0	+5,0

Budgetram i netto, förändring 2023-2024, samt plan för 2025-2026

(Mkr)	Budgetram 2023	Budgetram 2024	Plan 2025	Plan 2026
Varav tjänstemannabudget	-274,9	-302,4	-300,9	-300,9
Varav förtroendemannabudget	-1,25	-1,3	-1,3	-1,3
Total nettobudgetram enligt Regionplan och budget	-276,15	-303,7	-302,2	-302,2

Förändringar budgetramar

Följande förändringar har i Regionplan och budget 2024-2026 gjorts i Kollektivtrafiknämndens budgetram:

- Uppräkning av kostnadsbudget med 3,6% år 2024. Ingen uppräkning av budgetram år 2025 och 2026.
- Budgetram 1,8 mkr för ökad bemanning kundtjänst samt ansvaret för ”Tider och priser”, omdisponeras från Regionstyrelsen till Kollektivtrafiknämnden (KTN/77/2023).
- Trafikplan T24 2024, 6,5 mkr 2024 därefter 5 mkr (RUN/36/2022 samt RS/754/2022, hanterad i Regionfullmäktige 2023-02-14 §9).
- Medfinansiering till Norrtåg 2024–2026 kvarstår för planperioden, 14 mkr (RUN/182/2022 samt RS/396/2022 hanterad i Regionfullmäktige 2022-06-22).

Budgetram kollektivtrafiknämnden

Mkr	Externa intäkter	Interna intäkter	Personalkostnader	Övriga externa omkostnader	Avskrivningar	Interna kostnader	SUMMA NETTOBUDGET
Kollektivtrafik	258,7	0	-15,5	-542,1	-1,4	-2,1	-302,4
Summa tjänstemannabudget	258,7	0	-15,5	-542,1	-1,4	-2,1	-302,4
Summa förtroendemanna budget			-1,3				-1,3
TOTAL	258,7	0	-16,8	-542,1	-1,4	-2,1	-303,7

Redovisad budgetram utifrån den bruttobudget som fördelas enligt regionplan.

I planering av verksamheten sker genomlysning utifrån befintlig trafik och avtal och med förväntade resandemönster och biljettintäkter vilket visar att ramtilldelning inte är i överensstämmelse med verksamhetens beräkningar.

Beslutade och planerade investeringar för kollektivtrafiknämnden**Kommentar**

Kollektivtrafiken har under 2021-2023 gemensamt med övriga Regionala kollektivtrafikmyndigheter (RKM) i norrlandslänet bedrivit ett utvecklingsarbete för ett nytt och förbättrat biljett- och betalsystem. Detta arbete är pågående och om det inte hinner slutföras under 2023 kommer det att äskas att den budget som har beviljats för 2023 förlängs till år 2024.

Ingen tillkommande investeringsbudget är beviljad för år 2024.

Uppföljning, uppsiktsplikt och internkontroll

Uppföljning

Kollektivtrafiken ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet och ekonomiska ställning. I uppföljningsplanen anges vilka sakområden som nämnden särskilt ska följa under året genom fördjupade redovisningar.

Inför redovisningen till nämnden upprättas en skriftlig rapport med tillhörande tjänsteskrivelse om respektive område. Rapportens innehåll ska utgå från följande frågeställningar:

- Vilka övergripande mål, uppdrag och nyckeltal finns för sakområdet i nämndens plan, regionplan och övriga långsiktiga strategiska styrdokument?
- Hur ser måluppfyllelsen ut?
- Om övergripande mål och uppdrag inte ser ut att kunna uppfyllas – vilka åtgärder genomförs eller behöver genomföras?
- Uppföljning av nyckeltal bör innehålla tidsserie, utvecklingstrend, förklaring till utveckling, om tillämplig nedbrytning till olika enheters delar av målvärdet, riksjämförelser, prognos för måluppfyllelse på helår, samt förslag till åtgärder för att nå målet.

Förslag till beslut ska utgå från rapportens slutsatser. Det kan exempelvis vara förslag på åtgärder för att kunna uppfylla upprättade mål eller utvecklingsområden. Om inga åtgärder behövs kan det räcka med att föreslå nämnden att lägga informationen till handlingarna.

I samtliga redovisningar ska ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet beaktas.

Intern kontroll

Enligt kommunallagen ska styrelsen och nämnderna se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Ytterst handlar det om att säkerställa att verksamheten uppfyller de mål och de krav som ställs. Regionala utvecklingsnämndens internkontroll regleras i Reglemente för intern kontroll och styrning (RS/598/2018). Regionala utvecklingsnämnden fastställer varje år en plan för vilka områden som granskas. Planen ska följas upp två gånger per år.

Sammanträdesplanering kollektivtrafiken 2024

21 februari		
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> • Årsbokslut 2023 • Årsrapport Särskild kollektivtrafik (SÅK) 2023 	Regional utvecklingsdirektör, Områdeschef Kollektivtrafik
Uppföljning och fördjupning		
10 april		
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> • Inspel till regionplan 2025–2027 	Regional utvecklingsdirektör
Uppföljning och fördjupning	<ul style="list-style-type: none"> • Fördjupning: Arbetsmiljö (inkl. medarbetarenkät) 	

11 april		
	<i>Planerings- och budgetdag (gemensam för fullmäktige, styrelse och nämnder)</i>	
22 maj		
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> • Tertialrapport • Investeringar 2025 • Sammanträdesplan 2025 	Regional utvecklingsdirektör
Uppföljning och fördjupning	<ul style="list-style-type: none"> • Uppföljning av internkontrollplan • Uppföljning Trafikförsörjningsprogram (Uppföljning kollektivtrafik, inkl. rapport allmän kollektivtrafik 2023) 	Regional utvecklingsdirektör, Områdeschef Kollektivtrafik
18 september		
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> • Delårsbokslut 	Regional utvecklingsdirektör
Uppföljning och fördjupning	<ul style="list-style-type: none"> • Uppföljning av regional verksamhet som bedrivs i annan verksamhetsform (bolag och föreningar) • Uppföljning av internkontrollplan 	Regional utvecklingsdirektör
16 oktober		
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> • Plan med budget 2025 	Regional utvecklingsdirektör
Uppföljning och fördjupning	<ul style="list-style-type: none"> • Redovisning av aktuellt läge för kollektivtrafiknämndens fattade beslut 	Nämndsekreterare
20 november		
Återkommande ärenden		
Uppföljning och fördjupning		
27 november		
	<i>Planerings- och budgetdag (gemensam för fullmäktige, styrelse och nämnder)</i>	
18 december		
Återkommande ärenden	<ul style="list-style-type: none"> • Internkontrollplan 2025 • Trafikplan 2026 (T26) 	Regional utvecklingsdirektör, Områdeschef Kollektivtrafik
Uppföljning och fördjupning		